

UTDRAG FRA DEN LEKSIKRYPTISKE ENCYKLOPEDI

Reichenbach, Hans (1891-1953): Tysk fysiker og filosof som var en del av Wienerkretsen og redaktør for journalen *Erkenntnis* sammen med Rudolph Carnap og Otto Neurath. Inspirert av utviklingene innen fysikk på hans tid skrev han blant annet om rom og tid, og et forslag til en logikk for kvanteteori med tre verdier: sant, ubestemt og falskt.

Relativ identitet: Oppfatningen om at en identitetsrelasjon er relativ til den type ting et objekt er i en gitt kontekst. Den britiske logikeren Peter Geach holder at identitet alltid er relativ og at den klassiske formuleringen av identitet – absolutt identitet – er ufullstendig.

Absolutt identitet formuleres gjerne ved hjelp av to aksiomer:

- (1) Leibniz's Lov: Hvis a og b er identiske, så deler a og b alle egenskaper.
- (2) Refleksivitet: $a = a$, (alt er identisk med seg selv).

Et identitetsutsagn, « a er identisk med b », vil under denne tolkningen bety det samme som « a er det samme som b ». Kjernepåstanden til relativ identitet går ut på at det er mulig for objekter å være samme type ting i én sammenheng, men også distinkte typer ting i annen sammenheng.

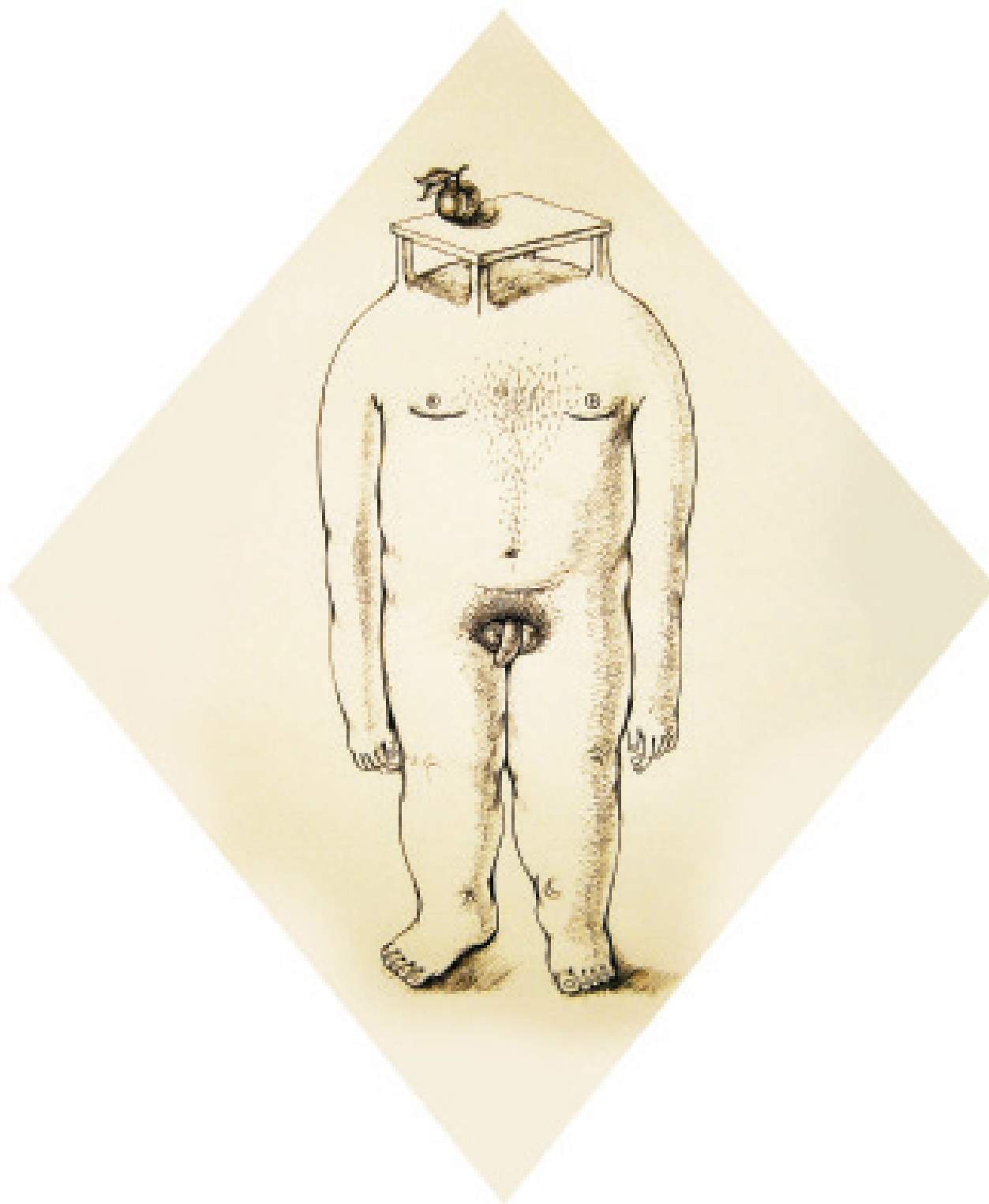
Altså: «Det er mulig for objektene x og y og være samme F , men forskjellige G er.»

La oss illustrere med et eksempel

Et objekt, en *person*, kan bli talt to ganger som passasjer om bord på et tog. Hvis vi da sier at *passasjer 1* og *passasjer 2* er samme *person*, men distinkte *passasjerer*, får vi en kontradiksjon under den absolutte forståelsen av identitet. Vi får et tilfelle hvor 1 og 2 er samme F (person), men forskjellige G er (passasjerer). Dette er akseptabelt for tilhengeren av relativ identitet, nettopp fordi identitetsbegrepet referer til en bestemt type ting objekter kan være og at det er relativt til konteksten av den typen det er snakk om at identitetsbegrepet burde benyttes. Geach nekter altså for at det finnes absolutt identitet. Han hevder at setninger som « a er identisk med b » har samme meningsinnhold som « a er samme X som b » hvor « X » er et ubestemt type-begrep som må forstås relativt til konteksten.

I følge Geach er det større likhet mellom en relativ forståelse av identitet og hvordan identitetsbegrepet blir brukt i naturlige språk enn det er med en absolutt forståelse. Når noen mener at to ting er identiske, snakker de som regel om at det er to ting av samme type, ikke at alt som er sant for den ene er sant for den andre. Noen hevder at identitet korrekt kan forstås både som absolutt og relativ, det er bare to syntaktisk forskjellige proposisjoner. Under dette synet er « a er den samme som b » eller « a er identisk med b » absolutte identitetsproposisjoner og « a er den samme tingen som b » en relativ identitetsproposisjon. Dette likner også på tanken om at *absolutt identitet* er det samme som *numerisk identitet* og at *relativ identitet* er det samme som *kvalitativ identitet*, og dermed ikke et spesielt interessant skille. B. H. A.

Rigorisme: Innen moralfilosofi referer rigorisme til en ubøyelig strenghet eller infleksibilitet i gjennomføringen av en handling. Dette begrepet blir ofte brukt til å beskrive Immanuel Kants forståelse av moralsk plikt.

Illustrasjon: Olia Gorohova